

Rabobank

De Regio Top 40

Economisch presteren van het regionale bedrijfsleven

September 2008

De Regio Top 40

Een nieuwe naam, een nieuw model

Ook dit jaar kent onze Regio Top 40 weer enkele verrassende uitkomsten. Lees in deze uitgave hoe winnaars verliezers kunnen worden en verliezers winnaars. Zoals u al snel zult merken, hebben we in deze editie geen specifiek thema uitgewerkt. Of misschien moeten we het anders formuleren: de verschillen in economisch presteren van de regio vormen dit jaar juist het thema. En dat heeft alles te maken met ons vernieuwde onderzoeksmodel.

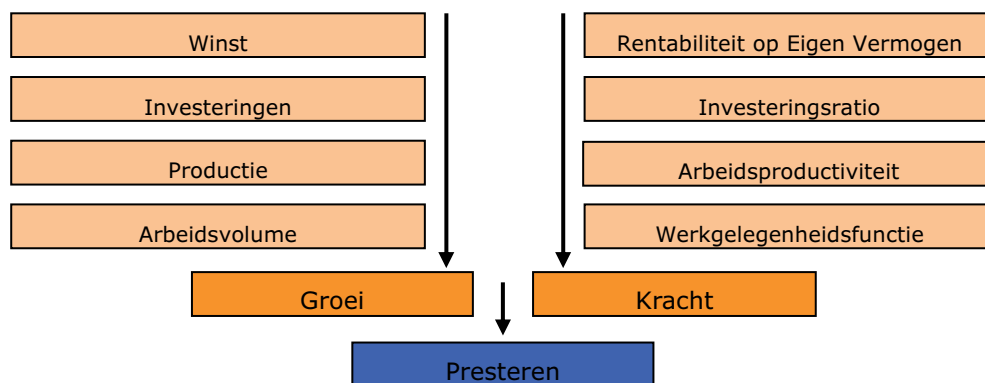
In dit nieuwe model maken we namelijk gebruik van meer, nieuw en bovenal uniek bronmateriaal. Daarbij presenteren we nu variabelen die beter aansluiten bij de realiteit van het regionale ondernemerschap. Zo zult u cijfers aantreffen over de investeringen die het bedrijfsleven in de regio doet, maar ook over de financiële positie van dit bedrijfsleven. Inzichten die geen ander u kan bieden. De uitkomsten van het nieuwe model zijn daarmee beter toepasbaar voor beleidsvorming en bedrijfsbeslissingen en geven bovendien een genuanceerder beeld van de economische prestaties van het regionale bedrijfsleven. Dit nieuwe model biedt bovendien mogelijkheden om in te zoomen op sectoren, op lagere regionale schaal (tot op gemeenteniveau) en zelfs met onderscheid tussen klein-, midden- en grootbedrijf.

In deze brochure hebben we de belangrijkste uitkomsten van de studie en de achterliggende methodiek kort uiteengezet.

Willem van der Velden
Rabobank Nederland

Toelichting op het onderzoeksmodel

De scores van de regio's zijn berekend aan de hand van economische groei en economische kracht van het bedrijfsleven in het afgelopen jaar. De economische kracht is gebaseerd op het rendement op eigen vermogen, de investeringsratio, de arbeidsproductiviteit en de werkgelegenheidsfunctie van het bedrijfsleven in een regio. De score voor economische groei komt voort uit de winstgroei, de investeringsgroei, de productiegroei en de arbeidsvolumegroei.

De Regio Top 40

And the winner is...

In de tabel staan de scores van de veertig Nederlandse regio's. De regio's zijn geordend naar de hoogte van het rapportcijfer voor hun economische prestaties in 2007. Daarnaast zijn de rapportcijfers voor de economische groei en de economische kracht van de regio's weergegeven. De winnaars van dit jaar zijn Flevoland en Utrecht. Dit is niet verrassend, aangezien deze regio's doorgaans hoog in de Regio Top 40 eindigen. Wel verrassend is nieuwkomer Delfzijl en omgeving op nummer drie. De prestaties van deze regio waren het jaar ervoor nog beneden peil, maar in 2007 deed zij het bovengemiddeld, met name dankzij een sterke economische groei. Onderaan in de Regio Top 40 vinden we enkele andere noordelijke regio's, zoals Oost-Groningen en Noord-Drenthe.

	Positie	Prestatie	Groei	Kracht
Flevoland	1	7,0	7,6	6,4
Utrecht	2	6,7	6,9	6,4
Delfzijl en omgeving	3	6,4	6,8	6,1
IJmond	4	6,4	6,6	6,3
Groot-Amsterdam	5	6,4	6,6	6,3
Groot-Rijnmond	6	6,4	6,2	6,5
Oost-Zuid-Holland	7	6,3	6,3	6,4
Midden-Brabant	8	6,3	6,5	6,0
Zuidwest-Friesland	9	6,2	6,4	6,1
Zuidoost-Zuid-Holland	10	6,2	6,2	6,2
Noord-Overijssel	11	6,1	6,3	6,0
Zuidoost-Brabant	12	6,1	6,2	6,0
Zaanstreek	13	6,1	6,2	6,0
Veluwe	14	6,1	6,2	5,9
Kop van Noord-Holland	15	6,0	6,1	6,0
Noord-Limburg	16	6,0	6,2	5,9
West-Brabant	17	6,0	5,9	6,1
Zeeuwsch-Vlaanderen	18	6,0	5,9	6,1
Midden-Limburg	19	6,0	5,8	6,1
Arnhem/Nijmegen	20	6,0	6,0	6,0
Overig Zeeland	21	6,0	6,2	5,7
Twente	22	5,9	6,1	5,8
Alkmaar en omgeving	23	5,9	5,9	6,0
Agglomeratie 's-Gravenhage	24	5,9	5,7	6,1
Agglomeratie Haarlem	25	5,9	5,9	5,9
Noordoost-Brabant	26	5,9	5,9	5,8
Aggl. Leiden en Bollenstreek	27	5,8	5,9	5,8
Zuidwest-Gelderland	28	5,8	5,6	6,1
Zuidwest-Drenthe	29	5,8	5,8	5,9
Delft en Westland	30	5,8	6,0	5,7
Zuidoost-Friesland	31	5,8	5,5	6,0
Zuidwest-Overijssel	32	5,7	5,4	6,0
Achterhoek	33	5,7	5,6	5,8
Noord-Friesland	34	5,6	5,4	5,8
Het Gooi en Vechtstreek	35	5,6	5,4	5,8
Overig Groningen	36	5,6	5,6	5,5
Zuidoost-Drenthe	37	5,5	5,1	6,0
Zuid-Limburg	38	5,5	5,3	5,7
Noord-Drenthe	39	5,5	5,1	5,9
Oost-Groningen	40	5,5	5,2	5,8

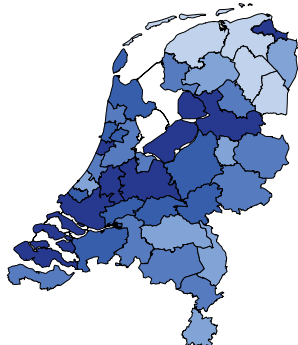
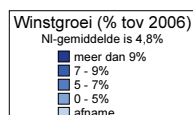
De Regio Top 40

Economische groei

De scores van de regio's zijn berekend aan de hand van economische groei en economische kracht van het bedrijfsleven in het afgelopen jaar. De economische kracht is gebaseerd op het rendement op eigen vermogen, de investeringsratio,

de arbeidsproductiviteit en de werkgelegenheidsfunctie van het bedrijfsleven in een regio. De score voor economische groei komt voort uit de winstgroei, de investeringsgroei, de productiegroei en de arbeidsvolumegroei.

Winstgroei in de Nederlandse regio's

Bron: Rabobank/EIM

Winstgroei

Winst is een uiterst volatiel gegeven. De winstgroei varieert sterk van jaar tot jaar en tussen sectoren onderling. De scores van Delfzijl en omgeving zijn illustratief voor deze variatie. Met een gemiddelde winstgroei van 14,2% steekt het bedrijfsleven in deze regio met kop en schouders boven de andere regio's uit. De groei concentreert zich hier met name

in het industriële grootbedrijf en het MKB in de zakelijke dienstverlening. Gemiddeld kent het Nederlandse bedrijfsleven een winstgroei van 4,8%. Afgezien van Delfzijl en omgeving concentreren de ondernemingen met een hoge winstgroei zich in de strook van Zeeland, langs de Zuidvleugel van de Randstad, Utrecht en Flevoland tot aan Noordwest-Overijssel (zie figuur 1).

Groei van de investeringen

Een sterk groeiend producentenvertrouwen kenmerkte 2007. Dit had zijn invloed op de investeringen van het bedrijfsleven. In 2007 namen de bedrijfsinvesteringen in Nederland met 5,4% toe. Zij stegen met name in de grootstedelijke gebieden. Niet alleen in de vier grote steden, maar ook in Almere, Zwolle, Nieuwegein, Zaanstad en Breda. In de provincie Flevoland lieten ook de andere gemeenten een sterke investeringsgroei zien. In totaal groeiden de investeringen van het bedrijfsleven in Flevoland in 2007 met 6,7%, waarmee deze regio de hoogste groei van de 40 regio's heeft gerealiseerd. Driekwart van deze groei is toe te schrijven aan de groei in de sector zakelijke dienstverlening.

Productiegroei

Gemiddeld groeide de productie van het Nederlandse bedrijfsleven in 2007 met 4,3%. We meten deze productiegroei door de omvang van de toegevoegde waarde te vergelijken met die van het voorgaande jaar. De ruimtelijke spreiding van regio's met een sterke productiegroei lijkt veel op die van de winstgroei: een strook van Zeeland langs de Zuidvleugel van de Randstad, Utrecht en Flevoland tot aan Noordwest-Overijssel leverde verhoudingsgewijs de beste prestaties. Het bedrijfsleven in de regio's Flevoland en Overig Zeeland, bestaande uit de provincie Zeeland exclusief Zeeuwsch-Vlaanderen, blijkt in 2007 de grootste productiegroei te hebben gerealiseerd. In Flevoland concentreerde deze groei zich, evenals die van de investeringen, in de zakelijke diensten. Terwijl in Overig

De Regio Top 40

Zeeland de productiegroei met name plaatsvond in de industrie en bij de nutsbedrijven.

Groei van het arbeidsvolume

In Nederland groeide het arbeidsvolume van het bedrijfsleven met 2%. De sterkste groei zien we in de zakelijke dienstverlening (6,2%) en de bouwnijverheid (3,6%). In regionaal opzicht groeide het bedrijfsleven in Flevoland opnieuw het sterkst, met een arbeidsvolumegroei van ruim 3,1%. Hier vormden met name de gezondheidszorg, de zakelijke dienstverlening en de bouwnijverheid de motoren achter het succes. Ook de regio Midden-Brabant liet een sterke groei zien. Daar concentreerde de groei zich in de financiële en de zakelijke dienstverlening. In Zuid-Limburg en Oost-Groningen bleef de groei van het arbeidsvolume met 1,2% verhoudingsgewijs achter.

Economische kracht

De meest krachtige regionale economieën bevinden zich in het algemeen in het westen van ons land. Groot-Rijnmond (Rotterdam en omgeving) en Utrecht voeren het klassement voor de economische kracht aan, maar laten per variabele uiteenlopende scores zien. Zo is in Groot-Rijnmond de hoge arbeidsproductiviteit de belangrijkste verklaring voor de goede score. Anders dan Groot-Rijnmond laat Utrecht weer gunstige scores voor de investeringsratio en de werkgelegenheidsfunctie zien.

Rendement op eigen vermogen

Het rendement op eigen vermogen (REV) geeft een waardering voor het niveau van de bedrijfsresultaten die door het bedrijfsleven zijn geboekt. Het gemiddelde rendement op eigen vermogen van het Nederlandse bedrijfsleven ligt op 22%. Regionaal zijn er echter grote verschillen. Zo wordt de ranglijst aangevoerd door Midden-Limburg met een REV van 40%. Deze regio kent veel industrie, in het algemeen een sector met een hoog REV. Het bedrijfsleven in Groot-Amsterdam heeft daarentegen, door de aanwezigheid van relatief veel financiële dienstverleners, een gemiddeld laag REV van 15%. Het bedrijfsleven in de financiële dienstverlening kent in het algemeen een laag REV door het relatief hoge eigen vermogen op de balans.

Investeringsratio

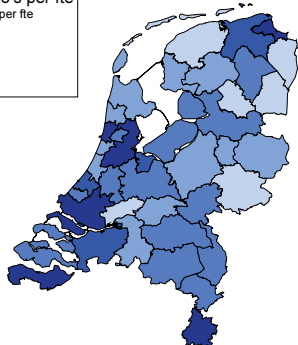
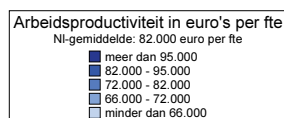
Absoluut gezien worden de meeste investeringen gedaan door het bedrijfsleven in de regio's van de vier grote steden. Wanneer we deze investeringen afzetten tegen de toegevoegde waarde, voert Flevoland echter de ranglijst aan. Met een investeringsratio van bijna 42%, ligt het niveau van de investeringen hier bijna twee keer zo hoog als gemiddeld in Nederland. Ook de regio's in het noorden van ons land vallen op dit gebied in positieve zin op. Het gaat hierbij met name om de regio's in de provincies Drenthe en Friesland en de regio Oost-Groningen. In deze gebieden heeft met name de zakelijke dienstverlening verhoudingsgewijs veel geïnvesteerd.

De Regio Top 40

Arbeidsproductiviteit

Om de arbeidsproductiviteit in de regio's te meten, hebben we de door het bedrijfsleven gerealiseerde toegevoegde waarde gedeeld door het totale arbeids-

Arbeidsproductiviteit in de Nederlandse regio's

Bron: Rabobank/EIM

volume in een regio. Gemiddeld ligt de arbeidsproductiviteit in Nederland op zo'n 82.000 euro per fte. De variatie tussen regio's is echter groot (zie figuur 2). In een agrarische regio als Noord-Friesland bedraagt de arbeidsproductiviteit ongeveer 57.000 euro per fte, terwijl in industriële regio's als Delfzijl en Groot-Rijnmond de arbeidsproductiviteit op zo'n 115.000 euro per fte uitkomt. Naast industriële regio's als Zeeuwsch-Vlaanderen en IJmond, scoort Groot-Amsterdam hoog op arbeidsproductiviteit. Hier zorgen handel, logistiek en financiële en zakelijke dienstverlening voor de hoge arbeidsproductiviteit.

Werkgelegenheidsfunctie

De werkgelegenheidsfunctie van een regio geeft de verhouding weer tussen het arbeidsvolume en de potentiële beroepsbevolking (mensen in de leeftijd van 15-65 jaar) in een gebied. Daarmee toont deze variabele het belang van een regio als werkverschaffer. Vooral de stedelijke gebieden scoren goed op deze variabele, terwijl de meer landelijke regio's hierop wat achterblijven. Deze landelijke regio's staan niet zo zeer bekend om de kracht van het bedrijfsleven, maar meer om de kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Het is dan ook niet vreemd dat met name de grootstedelijke regio's qua werkgelegenheidsfunctie hoog scoren. In een regio als Groot-Amsterdam, die bekend staat om haar aantrekkingskracht op werknemers uit het hele land, is de werkgelegenheidsfunctie het grootst van alle regio's. Regio's met een lage werkgelegenheidsfunctie zijn bijvoorbeeld Oost-Groningen en Flevoland; gebieden waarin het agrarisch grondgebruik nog altijd domineert. Bovendien staat Flevoland bekend om zijn woonfunctie voor werknemers uit de Randstad, met name voor Amsterdam.

Colofon

Samengesteld door

drs. Arjan Bakkeren
drs. Gilbert Bal

Redactie

Enrico Versteegh

Contactadres

Rabobank Nederland
Postbus 17100
3500 HG Utrecht
Telefoon 030 - 216 6662